

Залез и гибел на Първото Българско царство

ПЛАН

Важни дати

Хронология

927 г. – дълбок мир с Византия; признание на царската титла и на Българската патриаршия

971 г. – византийският император превзел

Преслав

986 г. – победа на Самуил при Траянови врата

1014 г. – битката при Беласица

1018 г. – завладяване на България от Византия

България при управлението на цар Петър

След смъртта на цар Симеон Велики през 927 г. България се изправя пред множество сериозни проблеми. В резултат от продължителните военни походи държавата е изтощена.

В тази сложна ситуация синът и наследник на Симеон, цар Петър (927 – 969), нормализира отношенията с Византия. През 927 г. между България и империята е сключен т.нар. Дълбок мир.

Той бил скрепен с династичен брак между българския владетел и внучката на византийския император. Петър получил признание на царската си титла, а Българската църква била издигната в патриаршия.

Уловен печат на цар Петър

Цар Петър и Мария-Ирина Лакапина

БОГОМИЛСТВО

Без блясък и лишено от завоевания, управлението на цар Петър било добро. България преживяла маджарските нашествия. Съседите ѝ продължавали да се съобразяват с нейната военна сила и влияние. Цар Петър се грижел за вярата и църквата. Противопоставил се на богомилската . Богомилите вярват, че Вселената се ръководи от добро и зло начало – Бог Отец и Сатана. Според техните възгледи материалният свят е дело на злото начало (Сатаната). По тази причина те се отнасят враждебно към държавните и църковните институции. Учението им се възприема като изопачаване на християнството и се преследва от църквата и държавата.

България при управлението на цар Самуил

Българите отказват да се примирят с византийските завоевания. В югозападните български земи възниква център на съпротива. Начело застава цар Самуил (976 – 1014). Той е представител на българската аристокрация в тези предели. За столица на своите владения цар Самуил избира град Охрид. Още от 977 г. той предприема поредица походи с цел освобождаването на всички български земи. През следващото десетилетие войските на Самуил отвоюват обширни територии в Мизия, Тракия и Македония. Едновременно с това те успяват да проникнат дълбоко във византийските владения на Балканите. Българското настъпление е улеснено и от гражданската война във Византия, започнала през 987 г.

България при царете Петър и Самуил

Двубоят на цар Самуил с Византия

През 986 г. император Василий II потеглил срещу българите. При прохода Траянови врата неговата армия била разбита от българските войски.

<https://youtu.be/sS8Le6qiah0>

В началото на XI в. Византия преодолява вътрешнополитическата си криза. По това време начело на империята стои Василий II (976 – 1025). В стремежа си да подчини непокорните българи императорът събира огромни войски и изразходва големи парични средства. Между българи и византийци започва дълга борба за надмощие на Балканите. Развързката настъпва през лятото на 1014 г. В решителното сражение при село Ключ Василий II нанася тежко поражение на армията на цар Самуил. Пленени са и са ослепени 14 000 български войници. На всеки 100 души е оставен по един с едно око, който да ги води. Заради тази изключителна жестокост Василий II е наречен Българоубиец.

Описание на цар Самуил

... Така Самуил станал самовластен господар на цяла България. Той бил войнствен човек, който никога не знаел покой и... безнаказано нахлувал във всички западни области не само в Тракия, в Македония и земите около Солун, но и в Тесалия, Елада и Пелопонес. Той завзел много крепости, най-главната от които била Лариса, чиито жители преселил с целите им семейства във вътрешността на България и като ги зачислил в списъците на своите войници, използвал ги като съюзници срещу ромеите. Пренесъл и мощите на св. Ахилий, който бил епископ на Лариса по времето на Константин Велики и... ги положил в Преспа, където се намирили неговите дворци.

Из „История“ на Йоан Скилица

Какво е отношението на автора към цар Самуил?

люте въшеми некръстѣхъ. аще бо са
не обратитѣ. како же рече бжнныи
Павелъ. Ѡверьгса кто Закона Моу-
сеова. придзвом ли тре послѣстѣ
безъ мѣти оумираеть. колици мнит-
са горши сѣи сподобитса мѣстѣ по-
правкы Сна Бжїа. и кровь завет-
нѣю простѣ нещевакъ. Сюже сѣти-
са. и Дхъ блгги ѡкорикъ.

О литургіяхъ. Како ли чини стѣна
хѣлїте. преданыа намѣ стѣими
аплы. и бгоносивыми ѡци литур-
гїю мѣню и прочаа мѣткы твори-
мїа добрыими хѣлїаны. ти глече.
не сѣ аплы литургїа предади ни

17.
комканїе. но Іоанъ Злаустын. то по-
не Хъ вчлѣчиса. до Іоанъ изошло
баше лѣ боли. ꙗко да толїко лѣ
цркви Бжїа безлитургїа ли сѣ бы-
ли. и безъ комканїа. то Петръ аплх
нѣ литургїа ли сѣтворишъ. иже и-
нѣна Римлане держѣа. ни Іаковъ
бра Гнѣ. и первыи епкпз Гмѣ самѣанъ
постгакленъ. къ Іерлмѣ литургїа сѣтко-
рилъ. иже и доселѣ слышимъ на
гробомъ Гнїимъ поють. потоамъ вели-
кый Василїи въ кападокїи ѡ Бгѣ
изкѣченїе прїимъ. предасть намѣ
литургїю. и ѡ комканїи аустрої ра-
щиникъ на прое. како пожелѣ емѣ

„Външно еретиците са като овце: кротки, смирени и мълчаливи. Наглед лицата им са бледи от лицемерния пост. Външно правят всичко, за да не ги отличават от правоверните християни, а вътрешно са вълци и хищници, както рече Господ. Като виждат тяхното тъй голямо и тъй особено смирение и като мислят, че те са правоверни и способни да напътстват към спасение, хората се приближават към тях и ги запитват за спасението на душата...

Където пък видят човек, който е прост и неучен, там сеят слевелите на учението си, като хулят наредбите, предадени на светите църкви... Но що говорят еретиците? Ние се молим на Бога повече от вас, бдим и се молим и не живеем в леност като вас...“

Из „Беседа против богомилите“ от презвитер
Козма

- Опишете еретиците въз основа на сведенията на автора. В какво вярват? Какво проповядват? Кои са техните привърженици?
- Защо богомилите са преследвани от църквата и държавата?